

Riksföreningen för anestesi och intensivvård- intresseförening för sjuksköterskor inom anestesi och intensivvård sedan 1962

Riksföreningen för anestesi och intensivvård är en professionell sammanslutning av sjuksköterskor med specialistutbildning inom anestesi och intensivvård samt närliggande verksamhetsområden. Föreningen har ca 3000 medlemmar.

YTTRANDE S2015/06250/FS

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Riksföreningen för anestesi och intensivvård överlämnar härmed följande synpunkter på utredningen **SOU 2015:84 Organdonation en livsviktig verksamhet**

Sammanfattning av ärendet

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå hur antalet organdonatorer och tillgängliga organ kan öka i Sverige. Vår samlade bedömning är att utredningens alla förslag kommer att underlätta för sjukvården att främja organdonation. Förslagen är konkreta och realistiska och är direkt överförbara till klinisk verksamhet.

Vi yttrar oss här över de förslag som våra medlemmar inom anestesi och intensivvård i sitt yrkesutövande kan vara direkt berörda av. Andra delar av utredningen som t.ex. de förslag som gäller levande donatorer ser vi positivt på men kommenterar inte här vidare.

Yttrande över Organdonation en livsviktig verksamhet (SOU 2015:84)

Efter att ha tagit del av SOU 2015:84 finner vi att det är en noggrann och väl genomförd utredning. Det är en omfattande kartläggning över hur donationsverksamheten ser ut i Sverige idag samt att den är kompletterad med redovisning av lyckade lösningar och organisatoriska modeller i andra länder. Aktuella studier av dagsläget i Sverige kompletterar slutsatserna. Här anser vi dock att det är en brist att endast "sjukhusläkare" representerar personalen, vilka i studien dessutom har en låg svarsfrekvens och en låg andel med erfarenhet av intensivvård. Vi anser att man även borde studerat frågan från ett sjuksköterskeperspektiv då specialistsjuksköterskor inom intensivvård är högst delaktiga i donationsprocessen och deras attityder och erfarenheter hade varit av värde att beakta i utredningen.

Styrkan i utredningen gäller ett flertal klarlägganden och lagförslag, som i dagens praxis är svåra, otydliga och tolkas olika. Det finns idag i verksamheterna ofta en stor osäkerhet inom vissa delprocesser och vi ser att de förslag som framlagts i utredningen kan underlätta för verksamheterna genom förtydliganden. Förslagen är konkreta och realistiska och är direkt överförbara till klinisk verksamhet.

De viktigaste och mest avgörande klarlägganden och lagförslag är:

- Det etiska perspektivet är tydliggjort och stadfäst. "Respekt för viljan att donera (autonomi) måste anses desto viktigare då det innebär att andra människors liv kan räddas".

Riksföreningen för anestesi och intensivvård- intresseförening för sjuksköterskor inom anestesi och intensivvård sedan 1962

Riksföreningen för anestesi och intensivvård är en professionell sammanslutning av sjuksköterskor med specialistutbildning inom anestesi och intensivvård samt närliggande verksamhetsområden. Föreningen har ca 3000 medlemmar.

- Förtydligande av hälso- och sjukvårdens ansvar för organdonation. Förslaget innebär ett tydligt uppdrag att organdonation ska vara en naturlig del vid vård i livets slutskede.
- Samtyckesutredning och medicinska insatser för att möjliggöra donation i livets slutskede: ny lagstiftning rörande hur beslut ska fattas och dokumenteras, angående att inte inleda eller ge livsuppehållande behandling samt reglering av när donationsviljan får efterforskas. Den nya lagstiftningen kommer vara positiv för verksamheterna då den innebär ett efterfrågat förtydligande där det idag kan råda osäkerhet.
- Donation då döden inträffar efter cirkulationsstillestånd: Förslaget innebär att genom lagändring göra det möjligt att genomföra donation även då döden inträffat efter cirkulationsstillestånd. Införande av detta kommer beröra specialistsjuksköterskor inom anestesi och intensivvård och vi anser det därför vara av vikt att detta föregås av utbildning och förankring ute i verksamheterna.
- Socialstyrelsens roll stärks och förtydligas i rollen av nationell samordning och ledning. Positivt med Socialstyrelsens tvingande riktlinjer och tillsyn av sjukvården som också inkluderar ansvar för kunskapsstöd till verksamheten. Utbildningsbehovet är stort inom flera delar av donationsprocessen ex. lagar, regelverk, etiska frågeställningar, dödsdiagnostik, samtycke till donation, omhändertagande av anhöriga såväl som medicinsk vård.

SOU 2015:84 kommer, med stöd av Socialstyrelsens omfattande uppdrag, att genom kunskapsstyrning skapa en stabil plattform för ett enhetligt arbetssätt rörande organdonation i Sverige samt kommer att ha positiv effekt för att öka kunskap och påverka attityder till organdonation bland allmänhet och sjukvårdspersonal.

Vi anser att utredningen har stora förutsättningar att uppfylla målet; att fördubbla antalet avlidna organdonatorer, och på så vis erbjuda en livräddande behandling för patienter som saknar andra behandlingsalternativ. Därtill respekteras den stora donationsviljan hos svenska folket.

Riksföreningen för Anestesi och Intensivvård
Jönköping 2016-02-25

Catarina Tingsvik
Vice ordförande
Specialistsjuksköterska intensivvård
Donationsansvarig sjuksköterska
catarina.tingsvik@aniva.se

Ann-Charlotte Falk
Sekreterare
Specialistsjuksköterska intensivvård
Docent
ann-charlotte.falk@aniva.se